

GẮN GIẢNG DẠY LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ VỚI THỰC TIỄN Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Nguyễn Thị Quý
Trường Đại học Công nghệ Đồng Nai

Tóm tắt: Việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn trong quá trình dạy và học các môn lý luận chính trị không chỉ góp phần nâng cao chất lượng học tập mà còn giúp học sinh, sinh viên phát triển tư duy phân biện và năng lực vận dụng lý luận vào đời sống. Để đạt được hiệu quả trong việc rèn luyện kỹ năng này, cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp như: đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực; tăng cường các hoạt động ngoại khóa và trải nghiệm thực tế; cập nhật nội dung giảng dạy gắn với thực tiễn; nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên và đổi mới cách thức kiểm tra đánh giá. Quan trọng hơn, bản thân người học cũng cần chủ động, tích cực, tự rèn luyện tư duy liên hệ và vận dụng lý luận với thực tiễn trong học tập, từ đó phát triển thành năng lực hành động trong cuộc sống và công việc.

Từ khóa: Các môn lý luận chính trị, phương pháp, đổi mới, lý luận, thực tiễn, tư duy, đổi mới, chất lượng, sinh viên, trải nghiệm.

LINKING THE TEACHING OF POLITICAL THEORY WITH PRACTICE IN UNIVERSITIES IN THE CURRENT PERIOD

Abstract: Developing the skill of relating theory to practice in the teaching and learning of political theory courses not only contributes to improving learning quality but also helps students cultivate critical thinking and the ability to apply theoretical knowledge to real-life situations. To achieve effectiveness in fostering this skill, it is necessary to implement a range of synchronized solutions, such as: innovating teaching methods toward competency-based approaches; enhancing extracurricular activities and practical experiences; updating teaching content in line with real-world contexts; improving the quality of teaching staff; and reforming assessment and evaluation methods. More importantly, learners themselves need to be proactive and active in training their ability to connect and apply theory to practice in their studies, thereby developing it into practical competence in life and work.

Keywords: Political theory courses, methods, innovation, theory, practice, thinking, quality, students, experiential learning.

Nhận bài: 26/02/2026

Phản biện: 22/03/2026

Duyệt đăng: 25/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Các môn lý luận chính trị đóng vai trò nền tảng trong việc hình thành thế giới quan, phương pháp luận và tư duy khoa học cho học sinh, sinh viên. Một trong những yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến chất lượng học tập các môn học này là kỹ năng liên hệ thực tiễn của người học. Đây là kỹ năng giúp học sinh, sinh viên không chỉ hiểu sâu sắc hơn lý luận mà còn biết vận dụng nó để lý giải, phân tích các hiện tượng xã hội. Tuy nhiên trên thực tế, tại nhiều trường Đại học, sinh viên khi học tập các môn học này còn khá thụ động, việc học lý thuyết một số nơi còn chưa gắn liền với thực tiễn, xa rời thực tiễn, kỹ năng liên hệ thực tiễn ít được chú trọng, điều này dẫn đến kết quả việc học tập các môn lý luận chính trị chưa được như kỳ vọng, nhiều sinh viên chưa thấy được hết ý nghĩa thực tiễn và giá trị vượt thời đại của các môn học này. Do vậy, việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn cho học sinh, sinh viên trong quá trình học tập các môn học lý luận chính trị là vô cùng cấp thiết hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Kỹ năng liên hệ thực tiễn và vai trò của việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn trong học tập các môn lý luận chính trị

Nguyên tắc thống nhất giữa lý luận với thực tiễn là một trong những nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin. Sinh thời, Hồ Chí Minh từng đã từng khẳng định rằng, Thực tiễn không có lý luận hướng dẫn thì thành thực tiễn mù quáng. Lý luận mà không có liên hệ với thực tiễn là lý luận suông. Khi đề cập đến học tập chủ nghĩa Mác-Lênin, Hồ Chí Minh nhấn mạnh: Chủ nghĩa Mác - Lênin không phải là những giáo điều, không phải là kinh thánh mà là kim chỉ nam cho hành động. Học tập chủ nghĩa Mác-Lênin không phải là thuộc câu, thuộc chữ mà nắm lấy tinh thần và toàn bộ phương pháp để ứng xử với con người và thực hành trong công tác thực tế. Do đó, trong nhà trường, các hình thức và phương pháp tổ chức hoạt động dạy và học từ truyền thụ tri thức, tự nghiên cứu, thảo luận, xêmina, các hoạt động ngoại khóa, thâm nhập thực tế... không phải để cho người học nhận thức được cái hình thức logic của nó là các

khái niệm, phạm trù và cái kết luận logic của nó là các nguyên lý, quy luật... không phải chỉ giúp cho người học có tri thức mà quan trọng, quyết định hơn là làm sao cho người học nắm được phương pháp luận, giúp người học biết dùng phương pháp một cách sáng tạo để tự mình chiếm lĩnh những tri thức và có thể “sản xuất” ra những tri thức mới; biết vận dụng lý luận để giải quyết những vấn đề thực tiễn cuộc sống đặt ra.

Ngày nay, công cuộc đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục – đào tạo Việt Nam thực chất chính là sự kế thừa và phát triển tinh thần này của Hồ Chí Minh. Để thực hiện tốt nguyên tắc này, một trong những yêu cầu sư phạm đối với quá trình dạy và học các môn lý luận chính trị là tăng cường rèn luyện cho sinh viên kỹ năng liên hệ lý luận với thực tiễn.

Kỹ năng liên hệ thực tiễn hiểu theo nghĩa chung nhất là khả năng vận dụng kiến thức lý luận để phân tích, đánh giá, giải thích và đưa ra ý kiến cá nhân về những hiện tượng, sự kiện hoặc vấn đề đang diễn ra trong thực tế đời sống xã hội. Đây là kỹ năng kết hợp giữa tư duy lý luận và khả năng quan sát, nhận thức, phân tích, liên hệ thực tiễn của người học.

Thực tiễn giảng dạy các môn lý luận chính trị cho thấy, kỹ năng liên hệ thực tiễn có vai trò rất quan trọng, ảnh hưởng lớn đến thái độ, chất lượng học tập các môn khoa học này. Nếu kỹ năng liên hệ thực tiễn được thực hiện tốt sẽ có các tác dụng chủ yếu sau:

Thứ nhất, giúp tăng cường tính hấp dẫn và thực tiễn của môn học, giúp sinh viên hiểu sâu sắc hơn nội dung lý luận

Các môn lý luận chính trị vốn được đánh giá là khô khan, trừu tượng, nếu chỉ giảng dạy thuần túy lý thuyết thì dễ khiến người học cảm thấy khó hiểu, mệt mỏi, thậm chí là chán nản. Việc liên hệ thực tiễn sẽ làm cho bài giảng trở nên sinh động hơn, những khái niệm trừu tượng được minh chứng thực tiễn sinh động với đời sống hàng ngày sẽ làm cho người học thấy rõ vai trò, giá trị thực tế của các tri thức chính trị.

Thứ hai, hình thành tư duy phản biện và năng lực giải quyết vấn đề

Trong học tập các môn lý luận chính trị, việc liên hệ lý luận với thực tiễn buộc người học phải phân tích, so sánh, phản biện các hiện tượng thực tế, từ đó giúp người học có cách nhìn nhận đa chiều trước các hiện tượng của đời sống xã hội, tránh được sự rập khuôn máy móc, giúp người học có định hướng đúng đắn trong nhận thức, hành động và ứng xử; hình thành kỹ năng giải quyết vấn đề một cách khoa học, toàn diện hơn.

Thứ ba, góp phần rèn luyện bản lĩnh chính trị, bồi dưỡng đạo đức và lý tưởng cách mạng cho học sinh, sinh viên

Qua việc vận dụng lý luận chính trị để soi sáng thực tiễn, học sinh và sinh viên có điều kiện rèn luyện bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng vững vàng.

Việc liên hệ với các vấn đề xã hội hiện nay giúp sinh viên thấy rõ vai trò của chủ nghĩa Mác - Lênin trong công cuộc xây dựng đất nước ta hiện nay và thêm tin tưởng vào lý tưởng cách mạng, vào con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta hiện nay.

2.2. Thực trạng việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn trong học tập các môn lý luận chính trị hiện nay

Trong những năm học gần đây, việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn trong dạy và học các môn lý luận chính trị ngày càng được chú trọng, từ khâu xây dựng chuẩn đầu ra của các chương trình đào tạo đại học cho đến đề cương chi tiết học phần, tiêu chí đánh giá kết quả học tập, từng ma trận đề thi, trong yêu cầu về phẩm chất và năng lực của giảng viên,...

2.2.1. Những thành tựu đạt được

Thứ nhất, trong quá trình giảng dạy chú trọng nhiều hơn đến rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn cho sinh viên

Ở nhiều trường Đại học hiện nay, đội ngũ nhà giáo đang từng bước chuyển từ các phương pháp giảng dạy truyền thống như thuyết trình, giảng giải, đọc - chép sang các phương pháp dạy học chủ động; phương pháp dạy học theo nhóm; phương pháp đàm thoại; phương pháp dạy học dự án; phương pháp dạy học đảo ngược (Flipped Classroom)... Tất cả những phương pháp này đang giúp sinh viên hiểu sâu bản chất vấn đề và khả năng vận dụng kiến thức lý luận vào thực tiễn; phát triển tư duy phản biện; kỹ năng giải quyết vấn đề và làm việc nhóm; tăng khả năng tự học, sáng tạo và kết nối lý thuyết với thực tiễn; tăng tính chủ động, tăng thời gian trên lớp dành cho trao đổi và thực hành. Nhiều giảng viên đã lồng ghép tình huống thực tế vào trong từng bài giảng, giúp minh họa sinh động những khái niệm trừu tượng, gắn lý luận với đời sống hàng ngày, làm cho người học thấy rõ vai trò, giá trị thực tế của các tri thức lý luận.

Thứ hai, tăng cường ứng dụng công nghệ hiện đại trong dạy và học các môn lý luận chính trị

Nhiều giảng viên đã chú trọng khai thác các công nghệ hiện đại, các phần mềm giáo dục 4.0, trí tuệ nhân tạo để thiết kế bài giảng, xây dựng

các video, khai thác và lấy tư liệu thực tế, các tình huống thời sự để minh chứng cho các nội dung kiến thức trong mỗi học phần, giúp người học dễ hiểu bài hơn, gây được sự hứng thú trong học tập các môn lý luận.

Một số trường Đại học còn yêu cầu sinh viên làm tiểu luận, thuyết trình có liên hệ thực tiễn, tổ chức thành công các diễn đàn học thuật, buổi tọa đàm, ngoại khóa, giúp sinh viên rèn luyện tư duy logic, khả năng phân tích – tổng hợp – đánh giá các vấn đề xã hội dưới ánh sáng của lý luận chính trị, hỗ trợ khá tốt kỹ năng vận dụng lý luận vào thực tiễn ở sinh viên, giúp sinh viên thấy được ý nghĩa thực tiễn, giá trị thời đại của lý luận chính trị.

Thứ ba, các chương trình đào tạo đã chú trọng rèn luyện kỹ năng liên hệ vận dụng lý luận vào thực tiễn

Trước yêu cầu của đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục Đại học, trong những năm gần đây, khi xây dựng chuẩn đầu ra của các chương trình đào tạo, các trường Đại học đều đặt ra yêu cầu rất cao về năng lực liên hệ, vận dụng các vấn đề lý luận vào thực tiễn.

Trong đề thi kiểm tra thường xuyên, kiểm tra hết môn các dạng câu hỏi như: Cơ sở lý luận và nội dung của quan điểm toàn diện? Liên hệ sự vận dụng quan điểm toàn diện của Đảng ta trong công cuộc đổi mới đất nước hiện nay? được sử dụng khá nhiều. Điều này buộc sinh viên trong quá trình học tập, các em phải quan sát, quan tâm đến các vấn đề chính trị, kinh tế, xã hội. Nhiều sinh viên còn bước đầu nhận thức được vai trò quan trọng của việc học lý luận không chỉ để thi cử mà còn để nhằm hiểu rõ, vận dụng vào thực tiễn công việc và cuộc sống. Tóm lại, rèn luyện kỹ năng liên hệ với thực tiễn khi học tập lý luận chính trị là yếu tố then chốt để học đi đôi với hành, phù hợp yêu cầu giáo dục hiện đại, giúp sinh viên hiểu rằng lý luận không chung chung, trừu tượng, xa rời thực tế mà có thể vận dụng vào từng hoạt động cụ thể của cá nhân, tập thể, quốc gia, nhân loại; từ trong hoạt động nhận thức cho đến các hoạt động kinh tế, văn hóa, chính trị.

2.2.2. Những hạn chế, bất cập còn tồn tại

Bên cạnh những mặt tích cực trên, việc rèn luyện kỹ năng liên hệ với thực tiễn trong dạy và học các môn lý luận chính trị hiện nay vẫn đang bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập như:

Thứ nhất, hạn chế từ phía người học.

Vẫn còn một bộ sinh viên thiếu ý thức chủ động trong học tập các môn Lý luận chính trị. Ở các trường Đại học hiện nay, khi học tập các môn

lý luận chính trị, tình trạng sinh viên ngại học, học một cách thụ động, máy móc câu chữ, thiên về ghi nhớ lý thuyết, ít có thói quen đặt vấn đề gắn lý luận với thực tiễn, nếu có thì lại không biết lựa chọn thực tiễn phù hợp với nguyên lý lý luận, liên hệ không sát, không chặt chẽ, dẫn đến hiểu lý luận hời hợt, không hiểu được thực chất của nội dung cần luận giải,.. vẫn còn tồn tại. Điều này dẫn đến việc học tập các môn lý luận chính trị chưa được như kỳ vọng.

Thiếu vốn sống và trải nghiệm thực tiễn.

Tình trạng sinh viên vốn sống nghèo nàn, thiếu kiến thức thực tế, thiếu thông tin về tình hình kinh tế, chính trị, xã hội trong và ngoài nước nên khi được giảng viên yêu cầu liên hệ các nội dung bài học với thực tiễn các em thường gặp khó khăn, lung túng. Do vậy nhiều em hoặc không trả lời được hoặc trả lời không đúng, không sát. Cũng từ đây mà nảy sinh tâm lý “sợ”, thậm chí là “kỳ thị” các môn học này.

Năng lực tư duy phản biện còn yếu

Việc sinh viên chưa được rèn luyện kỹ năng vận dụng lý luận Mác – Lênin để phân tích, đánh giá thực tiễn thường xuyên, chưa được coi trọng đúng mức dẫn đến khả năng liên hệ không chỉ còn mơ hồ, sáo rỗng chỉ học để thi mà ít quan tâm đến việc vận dụng vào thực tế mà còn làm cho tư duy phản biện của các em không phát triển nhiều. Do vậy, nhiều em khi đứng trước những luận điệu xuyên tạc chủ nghĩa Mác- Lênin, các làn sóng công kích chính quyền, chống phá Đảng, Nhà nước, các em thường khó nhận diện đúng được bản chất vấn đề, dễ bị dẫn dắt tham gia vào các ổ nhóm chống phá chế độ, chống phá chủ nghĩa xã hội của các thế lực thù địch, phản động trong và ngoài nước và vô tình tiếp tay cho chúng, thậm chí tham gia các tổ chức tà giáo, tổ chức phản động chống phá Đảng, chống phá đất nước. Có thể nói dù không phải là yếu tố duy nhất, song kỹ năng liên hệ thực tiễn chưa tốt làm cho tư duy phản biện của một bộ phận sinh viên hiện nay còn yếu. Điều đó cũng đồng nghĩa với việc các mục tiêu và chuẩn đầu ra của các môn học, của các chương trình đào tạo chưa đạt như kỳ vọng.

Thứ hai, hạn chế từ phía người dạy

Cũng cần nhìn nhận và đánh giá một cách khách quan rằng, hiện nay phương pháp giảng dạy của một số giảng viên giảng dạy lý luận chính trị còn nặng lý thuyết, ít gắn với thực tiễn.

Ở một số nhà trường, một số giảng viên vẫn giảng dạy theo lối truyền thống, đọc – chép, chiếu – chép, ít tạo cơ hội cho sinh viên liên hệ lý thuyết với thực tiễn.

Một số giảng viên do không được đào tạo chuyên sâu về kỹ năng sư phạm tích hợp thực tiễn nên nhiều còn lúng túng trong việc tìm ví dụ thực tế, chưa biết cách lồng ghép tình huống thực tế phù hợp với bài giảng; trong dạy học, thiếu những tình huống gợi mở, dù có tổ chức thảo luận nhóm, làm bài tập tình huống song hiệu quả vẫn không cao.

Ngoài ra, một số giảng viên không thật tâm huyết với nghề, chưa chú trọng đúng mức việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn cho sinh viên, nên ít đầu tư thời gian và tâm sức cho việc cập nhật các vấn đề thời sự, các “điểm nóng chính trị” trong thực tiễn để phân tích, mổ xẻ dưới góc độ lý luận, Do vậy, các bài giảng trên lớp cứ đều đều, nhạt nhòa trôi, ít đọng lại những dấu ấn đặc biệt trong sinh viên. Sinh viên cũng ít có cơ hội tham gia thảo luận, trình bày quan điểm, hiểu biết của mình về những vấn đề thực tiễn,

Thứ ba, hạn chế về tài liệu học tập và điều kiện hỗ trợ dạy học

Giáo trình ít ví dụ thực tiễn: Các tài liệu giảng dạy phần lớn trình bày lý luận một cách hàn lâm, thiếu phần vận dụng hoặc phân tích thực tiễn xã hội Việt Nam, tình hình chính trị thế giới hiện nay.

Thiếu tài liệu tham khảo mở rộng: Sinh viên khó tìm được các tài liệu mang tính cập nhật, gần gũi với các vấn đề thời sự, dẫn đến tình trạng sinh viên thiếu thông tin, thiếu chất liệu cho việc liên hệ, vận dụng, hoặc có liên hệ thì cũng đơn điệu, thiếu chiều sâu hoặc khiên cưỡng.

Thứ tư, cơ chế đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị chưa coi trọng đúng mức yêu cầu liên hệ vận dụng lý luận vào thực tiễn.

Có một thực tế là ở một số trường Đại học hiện nay, việc kiểm tra, đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị vẫn chủ yếu dựa vào lý thuyết, ghi nhớ, tài hiện kiến thức mà chưa chú trọng đến khả năng vận dụng thực tiễn của sinh viên. Các ma trận đề thi, các Rubic đánh giá kết quả học tập các môn học này chưa phản ánh rõ yêu cầu liên hệ, vận dụng trong tiêu chí đánh giá. Do vậy nhiều sinh viên chưa thấy được việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn là cần thiết và ảnh hưởng trực tiếp đến kết quả học tập của mình nên không cần cố gắng.

2.2.3. Nguyên nhân của những hạn chế, tồn tại

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến những hạn chế, tồn tại trên, tựu chung lại là do các nguyên nhân cơ bản sau:

Phương pháp giảng dạy lý luận chính trị còn nặng về truyền đạt kiến thức một chiều.

Tài liệu học tập thiếu ví dụ gần gũi với đời sống hiện đại.

Sinh viên ít có điều kiện thực tế để quan sát, tìm hiểu thực tế.

Thiếu định hướng rõ ràng về cách thức phân tích thực tiễn bằng công cụ lý luận.

Tóm lại, việc rèn luyện kỹ năng liên hệ lý luận với thực tiễn trong học các môn lý luận chính trị là yêu cầu thiết yếu để nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị trong bối cảnh hiện nay. Tuy nhiên, những hạn chế từ người học, người dạy, hệ thống tài liệu và cách đánh giá đang là những trở ngại đáng kể.

2.3. Giải pháp rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn cho sinh viên khi học tập các môn lý luận chính trị

Việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn trong quá trình dạy và học các môn lý luận chính trị không chỉ góp phần nâng cao chất lượng học tập mà còn giúp học sinh, sinh viên phát triển tư duy phản biện và năng lực vận dụng lý luận vào đời sống. Để đạt được hiệu quả này, cần triển khai đồng bộ các giải pháp sau:

2.3.1. Tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập theo hướng hiện đại, chú trọng kỹ năng liên hệ với thực tiễn cho sinh viên

Việc truyền đạt lý luận chính trị theo lối truyền thống kiểu “thầy giảng – trò ghi”, khiến sinh viên thụ động tiếp thu thay vì chủ động tìm hiểu, trao đổi và phản biện. Ít có cơ hội đặt câu hỏi, tranh luận, từ đó hạn chế sự phát triển tư duy phản biện và kỹ năng lập luận – rất quan trọng trong môn lý luận chính trị.

Các bài giảng, các slide của giáo án điện tử vẫn chủ yếu là kênh chữ, khá ít hình ảnh thực tế sinh động, dẫn đến tình trạng kiến thức bị xa rời cuộc sống, giảm hiệu quả giáo dục tư tưởng và nhận thức chính trị cho sinh viên.

Sinh viên đại học ngày nay có năng lực công nghệ cao, quen với việc học tập qua các phương tiện truyền thông hiện đại, đặc biệt sự ra đời và phát triển của AI giúp cho việc học trở nên dễ dàng thuận lợi. Sinh viên có thể học bất cứ lớp thời gian nào, bất cứ ở đâu miễn là có Internet. hình ảnh thì sắc nét, âm thanh trung thực, mô phỏng chính xác, tư liệu phong phú... do đó, việc dạy theo kiểu truyền thống sẽ không tiếp cận với nhu cầu, đặc điểm học tập của thế hệ sinh viên hiện nay. Hơn nữa, việc học theo giáo trình cũng khiến sinh viên khiến khó tiếp cận đến những vấn đề thời sự, cấp thiết trong thực tiễn chính trị - xã hội hiện đại, làm hạn chế việc phát triển toàn diện các kỹ năng mềm của các em. Để khắc phục điều này, đội ngũ giáo viên cần vượt lên chính mình, cập nhật công nghệ

và tiên phong trong việc ứng dụng công nghệ hiện đại vào giảng dạy và nghiên cứu khoa học; đẩy mạnh đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng phát triển năng lực người học. giúp học sinh, sinh viên phát huy khả năng phân tích, suy luận, liên hệ và đánh giá vấn đề thực tiễn.

Giảng viên nên khuyến khích sinh viên tham gia các cuộc thi học thuật, nghiên cứu khoa học như “Học sinh, sinh viên với lý tưởng cách mạng”. Hoặc thiết kế và tổ chức các buổi tọa đàm, hội thảo chuyên đề, những buổi giao lưu giữa sinh viên với cán bộ Đảng, lãnh đạo doanh nghiệp, chiến sĩ biên phòng... (Điều này hơi khó trong điều kiện của VN hiện nay) không chỉ cung cấp tư liệu thực tiễn quý báu mà còn giúp người học rèn kỹ năng lắng nghe, đặt câu hỏi, suy ngẫm... Khuyến khích học tập trải nghiệm: Tổ chức các hoạt động đóng vai, mô phỏng hoạt động của cán bộ, viên chức nhà nước, diễn đàn nghị luận về một chính sách công... giúp người học phát triển tư duy ứng dụng, khả năng phân tích đa chiều, gắn lý luận với thực tiễn sinh động.

Tóm lại, việc học lý luận không thể tách rời thực tiễn. Để người học có thể liên hệ hiệu quả, cần tăng cường các hoạt động thực tế. Để làm tốt điều này, giảng viên nên mạnh dạn đề xuất lãnh đạo trường tổ chức các chuyến đi thực tế cho sinh viên: Đưa sinh viên đến đến cơ quan Đảng, hội nông dân, khu công nghiệp, các mô hình nông thôn mới, các công trình văn hóa chính trị... giúp sinh viên tiếp xúc với hoạt động thực tiễn, trực tiếp khảo sát, quan sát thực tiễn và thực hành viết báo cáo liên hệ với nội dung môn học; liên hệ đến nội dung lý luận về vai trò của quần chúng nhân dân trong cách mạng xã hội chủ nghĩa

2.3.2. *Đổi mới nội dung chương trình và tài liệu giảng dạy*

Một trong những hạn chế, làm giảm hiệu quả của việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn của sinh viên vào học tập các môn lý luận chính trị là nhiều giáo trình tập trung quá sâu vào lý luận trừu tượng, quá nặng tính hàn lâm, gây khó hiểu cho sinh viên. Nhiều tài liệu chưa phản ánh đầy đủ, kịp thời những biến đổi của xã hội Việt Nam và thế giới hiện đại, nhất là bản chất, xu hướng phát triển của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, quá trình hội nhập quốc tế, biến đổi khí hậu, chuyển đổi số... Điều này khiến lý luận bị tách rời thực tế, sinh viên không thấy được vai trò, ý nghĩa của môn học này. Cách trình bày nội dung kiến thức trong sách giáo trình thường nặng tính mô tả, liệt kê, thiếu hình ảnh, sơ đồ, ví dụ minh họa hoặc bài tập ứng dụng.

Chúng tôi nhận thức rõ ràng rằng, để khắc phục những điều này là rất khó khăn, đồng thời khắc phục những bất cập là cần thiết và cần sớm được triển khai để đáp ứng với mục tiêu giáo dục hiện nay.

Trước mắt, giảng viên tăng cường bổ sung các tình huống thực tiễn, những bài tập tình huống, các trích dẫn thời sự, số liệu thực tế trong tài liệu giảng dạy, trong các giáo án điện tử để cung cấp cho sinh viên. Điều này sẽ giúp học sinh có được những dữ liệu, thông tin đáng tin cậy để các em làm tư liệu khi liên hệ thực tiễn, từ đó rèn luyện tư duy phân tích, tổng hợp, khái quát hóa. Chẳng hạn, khi học về giai cấp và đấu tranh giai cấp, có thể đưa ra các số liệu bất bình đẳng thu nhập để sinh viên thảo luận. Hoặc tích hợp hoạt động thực tiễn vào môn học như tổ chức đi thực tế tại các cơ quan Đảng, chính quyền, doanh nghiệp nhà nước để sinh viên tiếp xúc trực tiếp với hoạt động thực tiễn sau đó cho sinh viên viết bài thu hoạch, yêu cầu sinh viên điều tra, khảo sát cung cấp số liệu sơ cấp về một hiện tượng xã hội, một vấn đề chính trị – xã hội ở em cư trú vv ... Ví dụ yêu cầu sinh viên viết bài thu hoạch về tác động của chính sách bảo hiểm y tế đến người dân ở xã quê mình, từ đó liên hệ với vai trò của Nhà nước XHCN trong bảo đảm an sinh xã hội.

Hoặc liên hệ tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức công vụ với các quy định trong Luật cán bộ, công chức hiện hành.

2.3.3. *Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong thiết kế bài giảng và triển khai các hoạt động giáo dục*

Trong bối cảnh cách mạng công nghiệp lần thứ tư, việc ứng dụng công nghệ hiện đại vào giáo dục đã trở thành một xu thế tất yếu. Đối với các môn lý luận chính trị như Triết học Mác – Lênin, Kinh tế chính trị, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh..., việc đổi mới phương pháp giảng dạy, trong đó có ứng dụng công nghệ, là một giải pháp quan trọng để nâng cao hiệu quả truyền đạt và tăng tính hấp dẫn cho người học. Giảng viên có thể tạo hệ thống bài giảng điện tử, kho dữ liệu thực tiễn số hóa (video, infographic, tin tức thời sự...) giúp sinh viên dễ dàng tiếp cận và thực hành liên hệ.

Hoặc khuyến khích sinh viên sử dụng mạng xã hội chính thống (như VCNet, Cổng thông tin Đảng, báo Nhân Dân điện tử...) để cập nhật thông tin chính trị và phản ánh đúng bản chất vấn đề thực tiễn. Tạo sản phẩm học tập sáng tạo như: Xây dựng các dự án học tập số (digital learning

project): như video phân tích một hiện tượng xã hội qua lăng kính lý luận chính trị. Tổ chức podcast hoặc tọa đàm trực tuyến để thảo luận các vấn đề thời sự từ lý luận nền tảng...

2.3.4. *Đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của sinh viên*

Trong bối cảnh ngành giáo dục đang thực hiện công cuộc đổi mới căn bản, toàn diện theo tinh thần Nghị quyết 29-NQ/TW, việc đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị có vai trò quan trọng nhằm nâng cao chất lượng dạy và học, góp phần hình thành phẩm chất chính trị, năng lực tư duy lý luận và kỹ năng thực tiễn cho sinh viên.

Một số biện pháp và phương đổi mới việc đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị:

Việc đánh giá không chỉ đơn thuần là kiểm tra việc ghi nhớ kiến thức mà cần đánh giá năng lực vận dụng vào thực tiễn.

Nên kết hợp giữa đánh giá định kỳ và đánh giá quá trình, đánh giá cuối kỳ với các trọng số phù hợp. Khuyến khích giáo viên sử dụng nhật ký học tập, điểm thảo luận, sản phẩm nhóm để phản ánh năng lực liên hệ thực tiễn liên tục, không chỉ dựa vào kết quả cuối kỳ.

Thiết kế đề thi theo hướng mở: Các dạng đề yêu cầu phân tích tình huống, bình luận sự kiện, liên hệ thực tế bản thân hay địa phương sẽ giúp sinh viên thực hành kỹ năng liên hệ một cách cụ thể.

Đa dạng hóa hình thức đánh giá như đánh giá qua tiểu luận, qua bài thu hoạch thực tế: Giảng viên có thể yêu cầu sinh viên viết bài phân tích tình huống, báo cáo nghiên cứu thực tế, phản biện chính sách... sẽ giúp phát triển tư duy logic, kỹ năng trình bày, khả năng tổng hợp thông tin từ thực tiễn.

Tóm lại, trong quá trình đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị, giảng viên phải coi

trọng tiêu chí rèn luyện kỹ năng liên hệ lý luận với thực tiễn và dành cho tiêu chí này một trọng số thích hợp có như vậy mới phát triển kỹ năng liên hệ thực tiễn của sinh viên khi học tập các môn lý luận chính trị.

III. KẾT LUẬN

Trong thời kỳ đổi mới, hội nhập và chuyển đổi số hiện nay, việc rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn trong các môn lý luận chính trị không chỉ giúp hình thành thế hệ công dân có tư duy chính trị vững vàng, mà còn góp phần bảo vệ và phát triển nền tảng tư tưởng của Đảng, xây dựng đất nước vững mạnh về chính trị, ổn định về xã hội. Do vậy, rèn luyện kỹ năng liên hệ thực tiễn trong quá trình dạy và học các môn lý luận chính trị là một yêu cầu cấp thiết, phù hợp với xu hướng giáo dục hiện đại.

Thực tiễn cho thấy, khi người học có cơ hội trải nghiệm, phân tích và phản ánh các hiện tượng nảy sinh, tồn tại trong đời sống xã hội từ góc nhìn lý luận, họ sẽ hình thành được cái nhìn toàn diện, khoa học và đúng đắn hơn. Đó cũng chính là điều mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh: “Học để hành, lý luận phải liên hệ với thực tiễn, học tập phải gắn với công việc hàng ngày của nhân dân”.

Để đạt được hiệu quả trong việc rèn luyện kỹ năng này, cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp như: đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực; tăng cường các hoạt động ngoại khóa và trải nghiệm thực tế; cập nhật nội dung giảng dạy gắn với thực tiễn; nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên và đổi mới cách thức kiểm tra đánh giá. Quan trọng hơn, bản thân người học cũng cần chủ động, tích cực, tự rèn luyện tư duy liên hệ và vận dụng lý luận với thực tiễn trong học tập, từ đó phát triển thành năng lực hành động trong cuộc sống và công việc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2023). Báo cáo chuyển đổi số giáo dục. Hà Nội.
 Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008). Quyết định số 52/2008/QĐ-BGDĐT ngày 18/9/2008 về việc ban hành chương trình các môn lý luận chính trị trình độ đại học, cao đẳng cho sinh viên khối không chuyên ngành Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh.
 Hồ Chí Minh toàn tập (2011). Tập 11. H. NXB Sự thật.
 Tô Lâm: “Tương lai cho thế hệ thanh niên vươn mình”,
<https://special.nhandan.vn/tuong-lai-cho-the-he-vuon-minh/index.html>